

Opdracht etikettering voedermiddelen

Als verantwoordelijke van een diersoort wil je dat de dieren gezond zijn. Een goed dieet is van groot belang voor de gezondheid en daar heb je als verantwoordelijke van de diersoort ook veel invloed op. Door een diersoort geschikt voer te geven ben je dus al een heel eind op weg om de gezondheid van een dier te waarborgen.

Om er achter te komen welk voer geschikt is voor een dier kan men het etiket lezen dat op het voer vermeld staat. Op een etiket staat bijvoorbeeld waaruit het voer bestaat en hoe je het dient te voeren aan de dieren. Vaak staat er nog veel meer op een etiket vermeld, maar soms staat er juist bijna niets op het etiket van een voermiddel. "Wat kun je van een verpakking aflezen?" dat is de vraag die centraal staat bij deze opdracht.

Een aantal aspecten zijn verplicht om te vermelden op een etiket. Een paar voorbeelden van verplichte aanduidingen op een etiket:

M.b.t. het voermiddel

- het woord 'voermiddel' of 'mengvoeder' Bij huisdiervoeders de aanduiding 'compleet' (evt. 'volledig') of 'aanvullend'.
- de naam van het voermiddel
- de diersoort waarvoor het bestemd is
- netto-hoeveelheid
- referentinummer van de partij voermiddelen

M.b.t. de bestanddelen

- watergehalte als dit meer dan 14% van het gewicht van het voermiddel is
- ruw eiwit
- ruw vet
- ruwe celstof
- ruw as
- bepaalde toevoegingen

M.b.t. het bedrijf dat het voermiddel geproduceerd heeft

- (handels)naam
- adres
- erkenningsnummer

Naast deze verplichte aspecten heeft de producent veel vrijheid in de wijze waarop hij het etiket invult. Als eindgebruiker wil je vaak aflezen van wat voor kwaliteit het product is en hoe je het dient te gebruiken. Een aantal aspecten die je hiervoor kunt aflezen van een etiket zijn:

- houdbaarheidsdatum en bewaaradvies;
- wijze waarop het verstrekt moet worden;
- andere aandachtspunten;
- ingrediënten;
- voedingswaarde;
- nutriënten;
- naam van het product;
- de producent en land van herkomst;
- is het een volledig voer of is het een aanvullend voer;
- voor welke diersoorten is het geschikt.

Hieronder zien jullie een voorbeeld etiket met dikgedrukt een aantal aspecten die hierboven ook genoemd staan. Kijk eens hoe de verschillende aspecten beschreven staan en kijk ook wat je nog mist.

Dit is een vrij duidelijke verpakking. In de praktijk valt dit vaak tegen en is het zoeken om de juiste informatie te vinden.

Brok voor bladetende dieren (browsers ofwel concentrate selectors* en intermediate feeding types*)

Deze browserpellet is een relatief nieuw product. Het is samengesteld door Cora Berndt, Zoo Nutritionist in Dierenpark Emmen (Emmen Zoo), Marcus Claus en Jürgen Hummel (een Duits team van een dierenarts en een bioloog gespecialiseerd in voeding van herkauwers, verbonden aan 'der Tierärztlichen Fakultät der Ludwig-Maximilians-Universität in München). De browserpellet werd in eerste instantie ontwikkeld voor de Canadese elanden in

het Dierenpark Emmen die in maart 2003 arriveerden. Tien weken zijn genomen voor een langzame introductie van de nieuwe brok bij deze dieren. Inmiddels is de brok in mei 2003 ook geïntroduceerd bij andere bladeters zoals giraffes, impala's, guanaco's en kudu's. Alle diersoorten vinden de brok **erg smakelijk**. Resultaten met betrekking tot de gezondheid lijken tot nu toe nu goed, maar werkelijk betrouwbare conclusies wil het Dierenpark Emmen pas trekken na ten minste twee jaar gebruik van de brok. In de browserbrok zit een **hoog percentage bieten- en citruspulp** om het aandeel pectine (een energiebron die niet leidt tot acidose bij herbivoren) en vezels in de brok bijzonder hoog te krijgen, zoals dat voor bladeters gewenst is. Ook bevat de brok een **toegevoegde buffer om pensacidose te voorkomen**. De brok is te krijgen in 5 mm. voor de kleinere dieren en in 10 mm. voor o.a. giraffes en elanden.

Ingrediënten

Luzerne, bietenpulp, sojahuellen, zonnenbloemschroot, tarwegries, citruspulp, melasseriet, soya-olie, cellulosepoeder, soja, mineralen, lijnzaad, sojabonen, natriumbicarbonaat (buffer) en vitamines/spore-elementen.

Voedingswaarde

Ruw eiwit: 16%, Ruw vet: 5,5%, waarvan een zeer hoog percentage linolzuur en linoleenzuur, Ruwe celstof: >22% (NDF 40,6%, ADF 26%, Hemicellulose 14%, ADL 5,4%), Vocht: 12%, As: 8%, Zetmeel: 5%, Suiker: 9%, Ca: 1,2%, P: 0,5%, Na: 0,4%, Cu: 20 mg, Vit A: 12.000 IU, Vit D3: 2.400 IU, Vit E: 100 mg

Randvoorwaarden/aandachtspunten

Ad lib takken met blad bijvoeren. Bij voedingswijzigingen zeker een **overgang** van **minimaal 6 weken** in acht nemen! Zorg m.b.t. elanden ook voor **hertenlikstenen** op het buitenterrein en in het binnenverblijf. Zorg dat de dieren **veel** moeten **lopen**. Houdt rekening met de **omvang** van een eventueel **gewei** bij de plaats van de voederbakken (niet te dicht bij een muur). Voer de browserbrok **minimaal twee keer per dag**, geef desnoods luzerne bij, bijvoorbeeld in de wintermaanden.

* = naar indeling volgens Hoffman

Bron: **Van Cooten Diervoeders B.V.** <http://www.equisanum.nl/html/dierenpark03.htm>

Toepassen op eigen situatie

Nu ga je een etiket beoordelen van een voedermiddel dat je zelf veel gebruikt. Dit doe je aan de hand van onderstaande stappen.

Stap 1 Kies een voedermiddel.

Kies een voedermiddel die je eens kritisch wilt bekijken en neem het etiket voor je.

Stap 2 Beschrijf de volgende aspecten.

- Staan alle verplichte onderdelen op het etiket
- Naam product
- Wie is de producent
- Wat is het land van herkomst
- Is het een voedermiddel of een mengvoeder
- Voor welke diersoort is het geschikt
- Wat is de houdbaarheid
- Hoe dien je het te bewaren
- Hoe dien je het te voeren
- Welke ingrediënten zitten er in
- Welke nutriënten zitten er in
- Wat is de voedingswaarde
- Bereken de overige koolhydraten
- Welke toevoegingen (sporenelementen, vitaminen, toevoegingsmiddelen) zitten er in

Stap 3 Stuur de resultaten op.

Stuur de resultaten van de opdracht per e-mail of op een CD per post op aan de cursusleider. Tijdens cursusdag 2 komen we hier op terug.

Stap 4 Neem het bij 'stap 2' gemaakte overzicht aan kenmerken van het door jou gekozen etiket mee naar de volgende cursusdag, samen met het etiket.